

Utvärdering av RAS, Rasspecifik Avelsstrategi

Kortsiktiga mål för airedaleterrier 2017

Svenska Kennelklubben godkände och fastställde RAS för airedaleterrier den 22 mars 2012, för att gälla från och med år 2012 till och med år 2016. RAS har redovisats i AiredaleTerrierGillets (ATG:s) årsbok 2011, AiredaleTerriern nr 1 2013 och finns tillgänglig på ATG:s hemsida www.airedale.nu

Utvärderingen baseras på uppgifter från Svenska Kennelklubben Avelsdata nedladdade i januari 2018. Text i kursiv stil är citat från RAS.

Registreringar 2017

Under 2017 registrerades 65 airedaleterrier, vilket är i stort sett oförändrade siffror från 2016 då antalet

nyregistrerade airedaleterrier var 63. Observera att siffrorna anger *registrerade* airedaleterrier under 2017, *ej* födda valpar för året.

Av de ovan nämnda 65 hundarna var åtta importörer (sex tikar och två hanar) av airedaleterrier.

De 57 svenskfödda valparna var fördelade på nio kullar, bestående av 29 tikar och 28 hanhundar.

Kullsnittet var 6,3 valpar per kull

Av dessa nio kullar är sju kullar fallna efter fem olika svenskfödda hanhundar (en hane är far till tre kullar) och resterande två, efter två olika utlandsfödda hanhundar, som båda är svenskägda. En tik registrerats för två kullar under året.

Registreringar

Antal reg/år	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16	-17
Tikar (varav importer)	44 (2)	29 (4)	32 (4)	45 (3)	33 (6)	25 (3)	28 (4)	35 (6)
Hanar (varav importer)	42 (3)	40 (3)	34 (10)	43 (4)	25 (2)	25 (2)	35 (3)	30 (2)
Totalt	86 (5)	69 (7)	66 (14)	88 (7)	58 (8)	50 (5)	63 (7)	65 (8)

Registrerade airedaletterier i Sverige 2010–2017

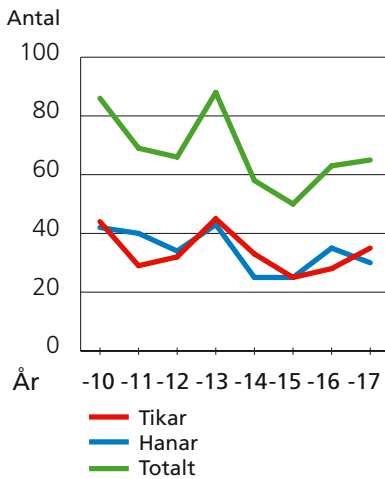

Diagram över registrerings-siffror för airedaletterier 2010-2017

Mentalitet

Alla avelsdjur bör ha känd BPH- eller MH-status (Beteende och Personlighet Hund) innan de används i avel. Lämplig ålder för hunden att genomföra BPH/MH är 1-2 år. I möjligaste mån ska de hundar som används i avel vara skottfasta.

Uppfödare och ATG bör uppmana valpköpare att låta BPH/MH-beskriva sina hundar för att vi ska få ett bredare underlag för kartläggning. Under den kommande femårsperioden ska minst 50 procent av varje årskull airedaletterier ha känd mental status.

Under året har 23 hundar deltagit på BPH (10 tikar och 13 hanar), vilket

är en liten ökning från 2016 då 20 hundar genomgick BPH. De senaste årens markanta ökning av antalet BPH-beskrivna airedaletterier förmödar Avelskommittén beror på det brev som utsänds till ägarna till alla tvååriga airedaletterier med bl a uppmaning att låta sin hund genomgå BPH. ATG lät dessutom boka upp två BPH-tillfällen bara för airedaletterier även detta år, ett i Örskälljunga och ett i Stockholm. Tre hundar (två tikar och en hane) har deltagit på MH, vilket är en hund mer än året dessförinnan.

Av avelsdjuren har endast fem av de sju använda hanhundarna känd BPH/MH-status (en av de ej BPH/MH-beskrivna hanhundarna är dessutom far till tre kullar) och av avelstikarna har endast tre av åtta känd BPH/MH-status. En av de tikar som deltagit i BPH har dessutom avbrutit det och har därefter parats ena gången under året med en hanhund som ej har genomfört BPH/MH.

Att så få av de hundar, som gått i avel under året (åtta av 15) har känd mental status är något som avelskommittén noterar med förvåning och besvikelse, särskilt i beaktande av att de alla är svenskägda och att ATG både skickat ut brev med uppmaning till att delta i BPH, efter beslut på Airedaletterierkonferensen 2014, samt bokat upp egna BPH-tillfällen och fr o m 2017 även sponsrar genomförda BPH ekonomiskt. Dessutom påpekades samma sak i 2016 års utvärdering, då endast sju av 15 avelsdjur hade känd BPH/MH-status.

Uppmaningar att mentalbeskriva sin hund för att få bredare underlag för kartläggning av rasen finns i vår

Tabell över antal hundar med känd BPH-status sorterade efter hundarnas födelseår. Notera att hundar födda det sista året inte ännu har BPH-beskrivits av åldersskäl. Ingen hund född tidigare än 2008 har BPH-beskrivits.

Sammanställning av BPH per år	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16	-17	Totalt
Antal födda	65	88	62	56	70	73	22	66	47	549
Antal starter BPH		7	6	3	10	11	5	5		47
Varav genomförda BPH		7	6	3	10	10	5	5		46
Med skott		7	4	2	9	9	5	5		41
- varav hanar		3	0	0	5	6	4	3		21
- varav tikar		4	4	2	4	3	1	2		20
Utan skott		0	2	1	1	1	0	0		5
- varav hanar		0	1	0	1	1	0	0		3
- varav tikar		0	1	1	0	0	0	0		2
Ägaren avstår skott		1	0	0	0	0	0	0		1
Beskrivaren avbryter		0	0	0	0	1	0	0		1
Ägaren avbryter		0	0	0	0	0	0	0		0
Oacceptabelt beteende		0	0	0	0	0	0	0		0
Fördjupad genomgång		0	0	0	1	0	0	0		1

medlemstidning. Trots detta är det alltför få hundar som deltagit i BPH och MH. Det är totalt 26 (23 BPH och tre MH) hundar som deltagit under 2017 men antalet är inte tillräckligt stort för att nå upp till målet att 50 procent av varje årskull airedalterrier ska ha känd mental status.

Moment rasmedelvärde	RM
Hälsning FP int	2,1
Hälsning FP tid	2,3
Hälsning NP Int	3,1
Hälsning NP tid	2,9
Undergivenhet	1,0

Lekintresse egen leksak	4,1
Lekintresse ny leksak	3,5
Dragkampsintresse	2,6
Engagemang för mat	2,8
Lekintresse föraren	1,2
Kontakt vid mat	1,6
Överraskningsnyfikenhet	2,2
Skrammelnnyfikenhet	2,8
Skottaktivitet	2,0
Undersökning av annat	1,8
Oro FP	1,2
Oro NP	1,1
Avståndstagande FP	1,6

MH-diagram

Hälsa

Bara friska, symptomfria djur ska användas i avel. Alla avelsdjur bör ha känd höftledsstatus innan de används i avel. Rekommendationen är att endast använda friröntgade (i Sverige A och B) avelsdjur. Görts avsteg från denna policy och avelsdjur med HD-grad C används, bör detta endast ske med avelsdjur med HD-grad A samt att resultatet måste följas upp.

Under den kommande femårsperioden ska 50 procent av varje årskull airedaleterrier ha känd HD-status. Detta uppnåddes inte under 2005 t o m 2009.

Uppfödare och ATG ska uppmana valplöpare att låta HD-röntga sina hundar och poängtera vikten av att känna till hundens höftledsstatus för att kunna ge den ett så friskt och långt liv som möjligt.

HD-statusen på enskilda hundar ska publiceras i AiredaleTerriern samt på hemsidan.

Av avelsdjuren har glädjande nog alla sju hanhundarna känd HD-status (två med grad A, fem med grad B). Av de åtta använda tikarna i avel har alla känd HD-status – en med grad A, sex med grad B och en med grad C. Den sistnämnda tiken är parod med en hanhund med grad B, (RAS rekommenderar dock att i dylika fall använda hanhund med grad A, se ovan)

Under 2017 har 25 airedaleterrier HD-röntgats med följande fördelning

HD-grad A	7
HD-grad B	8
HD-grad C	8
HD-grad D	2

Målet att 50 procent av varje årskull airedaleterrier ska HD-röntgats har inte heller detta år uppnåtts, trots uppmaningar på hemsidan och i vår medlemstidning. Uppfödaren bör poängtera betydelsen av HD-röntgen tydligare för sina valpköpare och om möjligt vara behjälplig vid tillfället. HD-status på enskilda hundar publiceras i AiredaleTerriern.

Airedaleterrier kommer med stor sannolikhet aldrig bli aktuell för SKK:s höftledsindex och det är därför ännu mer angeläget att fler hundar får registrerad HD-status, så att vi får en mer heltäckande bild av läget. Det skulle också ge oss möjlighet att dra slutsatser vad gäller påverkan av aveln av enskilda avelshundar och familjer, något som i dagsläget är mycket svårt.

Tabellen och diagrammet nedan visar resultat för antal röntgade hundar sorterade efter hundens födelseår. Notera att ingen hund född år 2017 ännu har höftledsröntgats.

Diagnos	-10	%	-11	%	-12	%	-13	%	-14	%	-15	%	-16	%
HD grad A	8	26,7	4	25,0	6	37,5	2	7,4	2	7,1			7	70,0
HD grad B	10	33,3	5	31,3	7	43,8	11	40,7	14	50,0	1	33,3	2	20,0
HD grad C	7	23,3	3	18,8			13	48,1	10	35,7	2	66,7	1	10,0
HD grad D	3	10,0	4	25,0	3	18,8	1	3,7	2	7,1				
HD grad E	2	6,7												
Totalt antal undersökta	30		16		16		27		28		3		10	
Snittålder för undersökning (mån)	23		28		19		22		24		21		17	
Antal födda	88		62		56		70		73		22		66	

Population

Inavelsgraden ska ha ett medelvärde av högst 2,5 procent om fem år. Inga kombinationer över 6,25 procent (kusinparning) bör göras. Detta mål är uppnått enligt senaste utvärdering.

En hanhund respektive tik bör bli föräldrar till högst fem procent av valparna i sin generation. Detta innebär ca 20 avkommor räknat på dagens registreringssiffror.

Inavelsgraden för varje kombination ska anges i AiredaleTerriern och årsboken.

Rekommenderad etisk ålder för avelsdebut är två år. Absolut lägsta ålder för avelsdebut är 18 månader för tik och 12 för hanhund.

Utvärdering av avkomman bör göras efter de första två kullarna för hanhund och den första kullen för tik. Avkomman bör ha nått 1,5 års ålder före utvärderingen.

Det är viktigt att väcka intresse och knyta nya intresserade människor till rasen samt att öka samarbetet mellan "nya" och "gamla" uppfödare. En idé kan vara att gå ihop och köpa in nya avelsdjur med nya blodslinjer eller, vilket flera redan har prövat, att importera fryst sperma. Då nära släktskapsavel minskar kullarna storlek och dubblar eventuella fysiska och mentala fel, är det viktigt att vi tillsammans arbetar för att bredda avelsbasen och minska inavelskoefficienten. Vi bör också tänka på att ta tillvara den kunskap som redan finns inom rasen, lyssna och lära, dra egna slut-

satser och sätta upp egna mål med standarden och rasens bästa för ögat.

Tabell över medelvärde över inavelsgrad (egentligen "inavelsökningsgrad") de senaste åren, i procent.

-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16	-17
0,6	0,7	1,3	0,2	0,3	1,5	1,5	0,0	1,0	1,3

Tabell över avelsdjur som har 50 eller fler svenskfödda barnbarn. Tabellen anger både antal svenskfödda avkomor och antalet svenskfödda barnbarn. (H) avser hanhund, (T) avser tik.

Hunden namn	Sv.-födda avkom.	Sv. barnbarn
Big Lady's Your Majesty (H)	114	253
Yorkpark Pinto Ringostar (H)	97	200
Stargus Law Lord (H)	7	199
Darbywood's Preferred Stock (H)	69	164
Spindletops New Kid In Town (H)	13	109
Copperstone Danish Roxanne (T)	20	104
Aerobic's Moments Of Glory (T)	17	93
Saredon American Gangster	16	87
Stargus Shooting Times Of Saredon (H)	144	84
Pinto Mulla Bill (H)	53	83
Copperstone RR Step Ahead	43	74
Pinto Till There Was You (T)	25	74
Ballintobers Crown Of Saredon (H)	58	73
Zeus De Nagual (H)	10	73

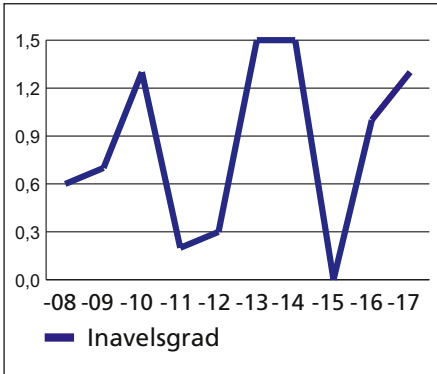
Coastguards Creme Caramel (T)	33	72
Yorkpark Pinto Staronice (T)	36	71
Jokyl Extravaganza (T)	7	70
Big Lady's Ursa Major (H)	94	68
Jokyl Nice Guy (H)	48	66
Copperstone LR Triss Angel (T)	24	58
Copperstone Rosabel Roasting Hot (T)	16	56
Junaken Victory (H)	22	55
Ferryman's Sun-Beam (T)	25	51
Dendaric Triple Gold (H)	70	50
Stargus War Lord (H)	10	50

Vad som egentligen kan beräknas är "inavelsökningsgrad", som är en mer korrekt term i detta sammanhang än termen "inavelsgrad" som SKK:s databaser använder. Observera att SKK:s databaser bara registrerar tre generationer på utländska hundar.

Målet för inavelsgraden för årets kullar har uppnåtts med medelvärdet 1,3 procent inavelsgrad. En enskild kull hade dock ett värde av 6,4 procent. Hur säkert värdet kan anges är beroende på hur komplett stamtavlan är i SKK:s avelsdatabas och avelskommittén vill verkligen betona att ofullständiga stamtavlor bidrar till att siffrorna för inavelsgradsökningen kan bli bättre på SKK:s Avelsdata än i verkligheten.

Inavelsgraden anges på hemsidan, i AiredaleTerriern och i årsboken för varje valpkull.

Rasens genomsnittliga inavelsgrad beräknad över fem generationer. Hundar födda 2008-2017.

Alla avelsdjur som avelsdebuterade 2017 var över två år. Två av avelshannarna har något fler än rekommenderade maxantalet valpar (20 st), nämligen 28 resp 23 avkomor. En av avelstikarna har nu 27 avkomor.

Uppfödarna och hanhundsägarna förutsätts göra utvärderingar av sitt avelsresultat. Utvärderingarna ska ske genom de verktyg klubben har valt att använda; BPH/MH, HD-avläsning och utställningar. Förutom dessa verktyg ska uppfödaren naturligtvis ta hänsyn till annan utvärdering avseende sundhet, temperament och funktion i vardagen. ATG har ingen möjlighet att kontrollera detta eller om avelsuppehåll görs när avkomman är minst 1,5 år för utvärdering av den första kullen för tik eller efter de två första kullarna för hanhund, fränsett officiellt registrerade resultat. Uppfödare har under året ej gått samman och importerat avelsdjur eller sperma.

Bruksegenskaper

Vi ska arbeta för att bibehålla vår kompletta allroundhund. Vi ska på inget sätt uppmuntra en uppdelning av rasen i t ex en utställnings- och en brukstyp.

För att uppmuntra ägarna att jobba med sin airedaleterrier har ATG instiftat utmärkelser för årets mest framgångsrika inom lydriad, agility, bruks, viltspår och rallylydnad. ATG anordnar varje år en aktivitetshelg och en klubbävling i lydriad.

Valpköpare och ägare till airedaleterrier ska uppmanas att delta i valpkurser och vardagslydnadskurser. Detta med tanke på att vår ras är både storvuxen och väl så livlig som ung.

Valpköpare ska erbjudas medlemskap i ATG för att lättare kunna bli informerade och därmed kunnigare om vår ras.

Under året uppvisade airedaleterrier 39 starter i lydriad av 12 hundar i tre olika klasser, i rallylydnad 26 starter av tre hundar i två olika klasser, i bruks (spår och sök) 15 starter av fem hundar i fyra olika klasser (appell-, lägre-, högre- och elit- klass), i viltspår 15 starter av sex olika hundar (varav en i anlagsklass), i agility 12 starter av tre hundar (klass 1 agility och hoppklass). I nosework har 30 starter skett av sammanlagt 12 hundar, i nosework-klass 1 samt i doftprov.

En aktiveringshelg har genomförts i ATG:s regi där drygt 20 personer med ungefär lika många airedaleterrier deltog. Möjligheter att pröva på patrullspår, personspår, lydnad agility rallylydnad, aktivitetsslinga och nosework erbjöds. Klubbmästerskap i lydnad genomfördes i samband med Open Show. Fyra ekipage startade i startklassen och en i lydnadsklass 0.

Valpköpare erbjuds medlemskap i ATG och de uppfödare som givit sina valpköpare medlemskap får sitt namn publicerat i årsboken. Valpköpare uppmanas att delta i valpkurser och vardagslydnadskurser på hemsidan och i AiredaleTerriern.

Exteriör

Vi ska öka kunskapen om konstruktion och anatomi hos uppfödare. ATG anordnar träffar och föreläsningar i ämnet.

För att bibehålla en god exteriör är det önskvärt att de individer som används i avel är belönade med lägst kvalitetspriset excellent (tidigare 1:a pris) efter 15 månaders ålder.

Det är också önskvärt att så många individer som möjligt ställs ut någon gång. Dels för att ägaren och uppfödaren ska få en bedömning av avelsresultatet och dels för att andra uppfödare och intresserade ska få se så många airedaleterrier som möjligt ur olika kombinationer, och därmed få hjälp att göra bra val i sitt fortsatta avelsarbete. Förhoppningsvis hjälper denna kunskap till

att bredda avelsbasen.

För att öka denna kunskap finns ett förslag inom avelsrådet att utöka exteriörbedömningstillfällena utöver befintliga, vanliga hundutställningar, med något liknande exteriördelen vid korning. Alltså exteriörbedömning med förtryckta protokoll av auktoriserade domare på airedaleterrier, men utan tävlingsmomentet. Detta skulle kunna arrangeras inofficiellt på rasklubbens olika arrangemang och utan större krav på utställningstrimning, så att det finns så få hinder som möjligt att delta.

För att ytterligare öka möjligheterna till beskrivning har vi resonerat om att utbilda och på något sätt certifiera ytterligare några personer som inte är av SKK godkända exteriördomare.

För att öka kunskapen om airedaleterrierns exteriör, har ett exemplar av Exteriörkompendiet, som ATG tog fram till Svenska Terrierklubbens Domarkonferens (hösten -17) distribuerats till varje fullbetalande medlem i ATG.

Samtliga i avel använda hundar har minst ovanstående önskvärda utställningsmerit.

**AiredaleTerrierGilletts
avelskommitté januari 2018
Kerstin Ekegren
AnnChristin Molin
Dodo Sandahl**